

**Rozumieme logám
a symbolom?**

Denne sa na obaloch výrobkov stretáva-
me s rôznymi symbolmi, logami a znač-
kami, pričom nie vždy presne vieme, čo
znamenajú a nakoľko sú dôveryhodné.
Platí to aj pre dnes často používané tzv.
„in“ označenia ako sú „bio“ a „eko“.
Preto je dobré poznať význam a pôvod
oficiálne uznaných eko-značiek a vedieť
ich odlišiť od tých zavádzajúcich.

My spotrebiteľia máme veľkú moc
ovplyvniť veci okolo nás. Preto pre nás
všetkých, ktorí máme chuť rozhodovať
sa pri výbere správne, zodpovedne
a čo najohľaduplnejšie k životnému
prostrediu slúži táto PRÍRÚČKA.

DÔVERYHODNÉ OFICIÁLNE EKO-ZNAČKY

Ide o eko-značky, ktoré môžeme nájsť
na produktoch pochádzajúcich z rôzneho
priemyselného sektora - papierenského,
drevárskeho, chemického, textilného či
elektrotechnického, ako aj zo sektora
ubytovacích a kempingových služieb.

**Výrobky a služby označené týmito eko-
značkami sa vyznačujú dobrými**

**environmentálnymi vlastnosťami,
majú menší negatívny vplyv na životné
prostredie počas celého svojho život-
ného cyklu (od získavania surovín,
výrobu, používanie až po konečné
zneškodnenie). Spĺňajú súbor vopred
stanovených prísnych environmentál-
nych požiadaviek.**

Plnenie požiadaviek overujú nezávislé
tretie strany, ktoré certifikátom a ude-
lením značky potvrdzujú oprávnenosť
používania eko-značky na produktoch.

**Európska eko-značka
„Environmentálna
značka Európskej únie“**
Udeľovaná v krajinách EÚ
(na Slovensku od roku
2004). Značku na Sloven-
sku udeľuje MŽP SR.

<http://ec.europa.eu/ecat>

**Nemecká eko-značka
„Der Blaue Engel“
(Modrý anjel)**

www.blauer-engel.de

**Slovenská eko-značka
„Environmentálne
vhodný produkt“**
Udeľovaná na Slovensku
od roku 1997. Značku
udeľuje MŽP SR.

www.sazp.sk

**Česká eko-značka
„Ekologicky šetrný
výrobek“**

www1.cenia.cz

Rakúska eko-značka
„Österreichisches
Umweltzeichen“

www.umweltzeichen.at

Škandinávská eko-značka
„Nordic Swan“ (Nordická
labuť)

www.svanen.se

EKO-ZNAČKY PRE PAPIER, KANCELÁRSKE A HYGIENICKÉ POTREBY, VÝROBKY Z POTLAČENÉHO PAPIERA

S výrobkami z papiera sa stretávame takmer na každom kroku. Ide o materiál, ktorý má široké využitie a ktorého spotreba v ostatných rokoch prudko narástla. Pri používaní papiera a výrobkov z neho je najdôležitejším kritériom snaha o zníženie spotreby papiera. Ak je však jeho použitie nevyhnutné, mali by byť jeho vlastnosti a spôsob výroby zamerané tak, aby v čo najmenšej možnej miere zaťažovali životné prostredie a spotrebovávali drevnú hmotu na jeho výrobu.

Eko-výrobky z papiera ocenené týmito eko-značkami a ich výroba sa vyznačujú nižším množstvom emisií vypustených do ovzdušia a vody, nižšou spotrebou elektrickej energie, používaním obmedzeného množstva chemických látok a zmesí, ktoré sa pridávajú počas výroby papiera a vylúčením látok, ktoré patria medzi nebezpečné chemické látky. Základná surovina – drevo musí pochádzať z legálnych zdrojov a z lesov obhospodarovných zodpovedným prístupom.

EKO-ZNAČKY hľadajme na týchto výrobkoch:

- toaletný papier, papierové obrúsky, kuchynské utierky, papierové vreckovky...
- obálky, papierové tašky,
- zakladače, zápisníky, poznámkové bloky, zošity, kalendáre, diáre...
- kopírovací, grafický, novinový papier
- letáky, brožúry, katalógy, periodiká, reklamné materiály a tlačoviny

výtlačné na kopírovacom, grafickom alebo novinovom papieri s eko-značkou.

Viete, že...

Aj spoločnosti podnikajúce na Slovensku sa v minulosti (v Žiline, v Slavošovciach) aj v súčasnej dobe (v Harmanci, v Bratislave) zaraďujú medzi držiteľov slovenskej alebo európskej eko-značky na svojich výrobkoch.

EKO-ZNAČKY PRE VÝROBKY Z DREVA A NÁBYTOK

Drevo patrí k najstarším materiálom, ktoré človek používa pre svoje potreby. Ide o obnoviteľnú surovinu za predpokladu, že sa s ňou zaobchádza rozumne a šetrne.

Na trhu sa nachádza široký sortiment výrobkov z dreva, či ako základného stavebného materiálu, alebo ako paliva či výrobkov bežnej spotreby. Pri kúpe výrobkov z dreva by nás ako spotrebiteľov mal zaujímať pôvod dreva, spôsob výroby a povrchová úprava takýchto výrobkov, ktorá sa nezaobíde bez použitia rôznych typov chemických látok (lepidlá, farby, laky, atď.) negatívne ovplyvňujúcich naše zdravie. Pred kúpou drevených výrobkov, hoci aj s hodnotným certifikátom, je vhodné uprednostniť domáce druhy dreva pred tropickými. Predídeme tak nielen transportu dreva na obrovské vzdialenosti (spotrebe pohonných látok a vypúšťaniu emisií do ovzdušia), ale hlavne podporíme lokálnu ekonomiku.

Eko-výrobky z dreva a eko-nábytok ocenené týmito eko-značkami spĺňajú prísne požiadavky na množstvo prchavých organických látok a formaldehydu, ktoré sú súčasťou látok používaných na povrchovú úpravu dreva a výrobkov z dreva. Ide o chemické látky, ktoré sa uvoľňujú do okolitého priestoru, čím významne ovplyvňujú kvalitu vzduchu v interiéri a bezprostredne tým ohrozujú zdravie človeka. Náterové farby musia plniť prísne limity na obsah ťažkých kovov, na obmedzenie a neprítomnosť nebezpečných chemických látok a zmesí.

Na výrobkoch z dreva, ako aj výrobkoch z papiera môžu byť umiestnené aj nasledujúce EKO-ZNAČKY a SYMBOLY, ktoré si všímajú len určité štádium životného cyklu výrobku alebo len určité jeho vlastnosti:

FSC (FOREST STEWARDSHIP COUNCIL)

Na našom trhu sa najčastejšie stretáme so značkou FSC. Systém certifikácie FSC bol založený v roku 1993 v Mexiku a pôvodne bol zameraný pre oblasť tropických lesov Južnej Ameriky.

Hlavnou myšlienkou certifikácie je podporovať environmentálne zodpovedné, sociálne prínosné a ekonomicky životaschopné obhospodarovanie lesov celého sveta. Veľký dôraz sa kladie na presadzovanie prísnych environmentálnych a sociálnych obmedzení lesného hospodárenia.

Na Slovensku sú v systéme certifikácie FSC lesy o rozlohe 86 011 ha (údaj z roku 2016). Zoznam podnikov hospodáriacich v systéme FSC nájdete na www.lesy.sk.

PEFC

Systém PEFC vznikol v roku 1998 pôvodne ako Paneurópsky systém certifikácie lesov. Za transparentnosť a objektívnosť vykonanej certifikácie ručia nezávislé certifikačné orgány.

Certifikát PEFC garantuje, že drevo a nedrevné produkty lesa sú produkované za dodržiavania najvyšších ekologických, sociálnych a etických štandardov. Vďaka tomuto certifikátu dokážu zákazníci a spotrebiteľia identifikovať výrobky z lesov obhospodarovných udržateľným spôsobom.

SFSC (SLOVENSKÝ SYSTÉM CERTIFIKÁCIE LESOV)

Na Slovensku je súčasťou systému PEFC slovenský systém certifikácie lesov (SFSC). Je to nezávislý systém platný na území celej SR a má oprávnenie používať známku PEFC.

Viac nájdete na: www.pefc.sk

EKO-ZNAČKY hľadajme na týchto výrobkoch:

- nábytok
- drevovláknité a drevotrieskové dosky
- podlahové krytiny, drevené panely

Viete, že...

V minulosti boli ocenené slovenskou eko-značkou výrobky dvoch spoločností - v Žarnovici a v Prešove.

EKO-ZNAČKY PRE KOZMETICKÉ VÝROBKY

Kozmetika je každodennou súčasťou nášho života. Na trhu sa nachádza široké spektrum týchto výrobkov, ktoré sa líšia svojim zložením, kvalitou, pôvodom i cenou. Keďže veľká časť kozmetických výrobkov je v priamom kontakte s našou pokožkou, si už mnohí spotrebiteľia, s cieľom predísť možným kožným reakciám, kozmetiku cielene vyberajú a orientujú sa na certifikovanú prírodnú kozmetiku, ktorá môže z pohľadu ich zdravia predstavovať menšie riziko. Pri výbere kozmetiky často platí pravidlo,

že čím jednoduchšie zloženie výrobku (napr. čistý rastlinný olej, prípadne ich zmes), tým lepšie pre naše zdravie aj pre prírodu.

Kozmetické výrobky ocenené týmito eko- značkami sa vyznačujú tým, že nie sú toxické, obsahujú obmedzené množstvo chemických látok - vonných látok, konzervačných látok, farbív a sú biologicky odbúrateľné. Obzvlášť prísnejšie kritériá musí spĺňať kozmetika určená pre deti.

Na kozmetických výrobkoch môžu byť umiestnené aj nasledujúce EKO-ZNAČKY a SYMBOLY, ktoré si všimajú len určité štádium životného cyklu výrobku alebo len určité jeho vlastnosti.

Pre bežného spotrebiteľa je najjednoduchšia orientácia na základe udelených certifikátov pre prírodnú a bio kozmetiku. Je ich viacero a sú charakterizované nezávislými inštitúciami. Vyberáme tie najznámejšie z nich:

BDIH

Certifikát BDIH je najstarším udeľovaným certifikátom v oblasti prírodnej kozmetiky. Je to certifikát medzinárodného inštitútu so sídlom v Nemecku a táto značka na obale výrobku je zárukou, že daná kozmetika:

- je vyrobená z prírodných surovín z ekologického poľnohospodárstva alebo kontrolovaného zberu vo voľnej prírode,
- neobsahuje žiadne syntetické konzervačné látky, farbivá a parfumy,
- neobsahuje parafín, vazelínu a iné vedľajšie ropné produkty,
- konečný výrobok ani jeho zložky neboli testované na zvieratách.

Zoznam výrobcov a produktov s certifikátom BDIH nájdete na:

www.kontrollierte-naturkosmetik.de

ECOCERT

ECOCERT je významnou certifikačnou spoločnosťou prírodnej kozmetiky vo svete. Vo Francúzsku kontroluje viac ako 70 % bioprodukcie.

ECOCERT rozlišuje 2 certifikáty pre kozmetiku:

- Prírodná kozmetika "EcoCertECO" - pričom 5 % všetkých zložiek je prírodného pôvodu (z toho 5 % všetkých zložiek a 50 % rastlinných zložiek je z certifikovanej bioprodukcie).

- Prírodná a bio kozmetika "EcoCertBIO" – pričom 95 % všetkých zložiek je prírodného pôvodu (z toho 10 % zo všetkých zložiek a 95 % rastlinných zložiek je z certifikovanej bioprodukcie).

Percentá zložiek musia byť vždy uvedené na výrobku.

www.ecocert.com

NaTrue

NaTrue certifikát je inovatívnym medzinárodným certifikátom so vznikom v Bruseli. Má prispieť k zachovaniu a garancii vysokých nárokov na výrobcov prírodnej kozmetiky a biokozmetiky. NaTrue rozdeľuje BIO kozmetiku na tri typy, ktoré rozlišuje počtom hviezdíček na pravej strane loga:

- NaTrue* označuje kozmetiku, ktorá neobsahuje žiadne chemické látky,
- NaTrue** označuje prírodnú kozmetiku so 70 % podielom surovín z kontrolovaného ekologického poľnohospodárstva alebo kontrolovaného zberu vo voľnej prírode,

- NaTrue*** označuje prírodnú kozmetiku s 95 % podielom surovín z kontrolovaného ekologického poľnohospodárstva alebo kontrolovaného zberu vo voľnej prírode.

Všetky tri úrovne certifikátu NaTrue spĺňajú aj prísne kritéria certifikátu BDIH – kontrolovaná prírodná kozmetika.

www.natrue.org

COSMEBIO

Aj produkty označené francúzskou značkou Cosmebio podliehajú prísnyim kritériám. Certifikát Cosmebio sa udeľuje na dvoch úrovniach ako BIO a EKO, pričom BIO má vyšší podiel bio zložiek z ekologického poľnohospodárstva.

www.cosmebio.org

CPK a CPK BIO

CPK (Certifikovaná prírodná kozmetika) je označenie pre českú certifikovanú kozmetiku, pri výrobe ktorej boli použité čisté prírodné suroviny pochádzajúce z ekologického

poľnohospodárstva alebo kontrolovaného zberu vo voľnej prírode. Certifikát je udeľovaný spoločnosťou KEZ (Kontrola ekologického zeméľstvá o. p. s.).

CPK bio je ešte o stupeň vyššie, keďže produkty s týmto označením obsahujú minimálne 20 %-ný podiel bio zložiek.

www.kez.cz

BIO ECO COSMESI

Tento certifikát udeľuje talianska Asociácia ekologického poľnohospodárstva (AIAB) v spolupráci s Inštitútom pre etickú certifikáciu (ICEA). Certifikát zaručuje absenciu geneticky modifikovaných organizmov (GMO), použitie len prírodných surovín z ekologického poľnohospodárstva

alebo kontrolovaného zberu vo voľnej prírode a netestovanie konečného výrobku na zvieratách.

www.aiab.it

EcoControl

Nemecká certifikačná spoločnosť, ktorá sa okrem iných oblastí zameriava aj na certifikáciu prírodnej a bio kozmetiky na 3 úrovniach. Certifikované produkty musia spĺňať prísne kritériá.

www.eco-control.com

Ecogarantie

Belgická certifikačná spoločnosť, ktorej logo nájdeme na prírodnej kozmetike a tiež na čistiacich prostriedkoch.

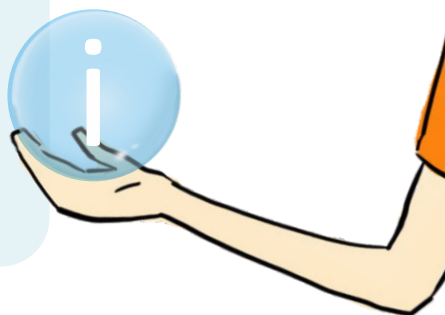

Výrobky s logom Ecogarantie neobsahujú výrobky z ropy, syntetické vonné a konzervačné látky, fosfáty, enzýmy ani geneticky modifikované suroviny.

www.ecogarantie.eu

EKO-ZNAČKY hľadajme na týchto výrobkoch:

- výrobky na sprchovanie, tekuté a tuhé mydlá
- šampóny a vlasové kondicionéry
- peny, gély a krémy na holenie
- tuhé mydlá na holenie

EKO-ZNAČKY PRE PRACIE A ČISTIACE VÝROBKY

Pracie a čistiace prostriedky sú skupinou výrobkov, ktoré spotrebiteľia vzhľadom na ich zloženie a spôsob použitia začínajú vnímať rovnako citlivo ako kozmetiku. Ide najmä o rodiny s malými deťmi, ale aj ľuďmi, ktorí trpia alergickými reakciami na používaný prací alebo čistiaci prostriedok.

Každodenné používanie pracích a čistiacich prostriedkov má nezanedbateľný vplyv na životné prostredie, ale aj na zdravie spotrebiteľa, keďže s nimi prichádzame do priameho kontaktu.

Zvyšky používaných prostriedkov zostávajú na povrchu čistených plôch - riadu, z ktorého jeme, vane, v ktorej sa kúpeme či podlahy, na ktorej sedíme, resp. pranej bielizne, ktorú nosíme priamo na pokožke. Dostávajú sa aj priamo do vody a do ovzdušia (výpary).

Ako pri každom zodpovednom spotrebiteľskom výbere, aj v tomto prípade je ideálnym riešením obmedzenie ich spotreby, resp. využitie prírodnej alternatívy.

Na čistenie a odstraňovanie škvrn výborne poslúži aj ocot, citrón alebo sóda bikarbóna.

Pri výbere produktov v obchodnej sieti je dôležité, aby sme si tieto výrobky vybrali aj na základe iných kritérií ako je cena, pútavý obal alebo reklama v médiách. Všímajme si hlavne zloženie výrobku (neprítomnosť fosforu či agresívneho chlóru) a značky na jeho obale, najmä certifikované eko-značky alebo medzinárodné značky, ktoré nám veľa napovedia o zdravotnej bezpečnosti výrobku a jeho negatívnom vplyve na životné prostredie.

Pracie a čistiace eko-výrobky ocenené týmito eko-značkami nie sú toxické pre vodné organizmy, sú biologicky odbúrateľné, neobsahujú určené chemické látky a zmesi, ktoré sú z pohľadu životného prostredia, či spotrebiteľa rizikové.

Na pracích a čistiacich výrobkoch môžu byť umiestnené aj nasledujúce EKO-ZNAČKY a SYMBOLY, ktoré si všímajú len určité štádium životného cyklu výrobku alebo len určité jeho vlastnosti:

EcoControl

Podobne ako pri kozmetike, aj čistiace a pracie prostriedky

s nemeckým certifikátom EcoControl sú dôveryhodné a predstavujú prírodu a zdraviu priateľskejšiu alternatívu oproti klasickým produktom.

www.eco-control.com

Ecogarantie

Na našom trhu nájdeme aj čistiace a pracie prostriedky s belgickým certifikátom Ecogarantie.

Sú zárukou prírodného pôvodu surovín v produktoch, neobsahujú syntetické vonné, konzervačné látky ani fosfáty.

www.ecogarantie.eu

HCS/HHPS

Značka skákajúceho zajačika sa udeľuje spoločnostiam, ktoré vyrábajú kozmetické výrobky a prostriedky pre domácnosť bez ich skúšania na zvieratách. Spoločnosti neuskutočňujú ani nežadávajú skúšky

s cieľom testovania svojich výrobkov ani ich jednotlivých zložiek nikde na svete.

Celosvetovo uznávané certifikáty HCS (Humane Cosmetics Standard) a HHPS (Humane Household Product) sú v jednotlivých štátoch udeľované členskými organizáciami ECEAE (The European Coalition to and animal experiments).

www.netestovanonazviratech.cz

EKO-ZNAČKY hľadajme na týchto výrobkoch:

- pracie prostriedky – práškové alebo tekuté
- prostriedky na odstraňovanie škvŕn
- univerzálne čistiace prostriedky určené na podlahy, steny, stropy, okná a iné pevné povrchy

- sanitárne čistiace prostriedky určené na bežné odstraňovanie nečistôt a usadenín v sanitárnych zariadeniach v kúpeľniach a kuchyniach

Výstražné piktogramy označujúce nebezpečenstvo

Na obaloch pracích a čistiacich prostriedkov a na chemických produktoch vo všeobecnosti nájdeme okrem iného aj značky, ktoré nás upozorňujú na nebezpečenstvo, preto pri manipulácii s takýmito

produktmi musíme byť obzvlášť opatrní. Ide o piktogramy kosoštvorcového tvaru, ktoré označujú typ nebezpečenstva spojeného s používaním nebezpečných látok alebo zmesí. Na označeniach výrobkov sú piktogramy doplnené o signálne slová, výstražné a bezpečnostné upozornenia.

Výbušnina

Nestabilná výbušnina.
Nebezpečenstvo
rozsiahleho výbuchu.

Horľavý

Vysoko alebo mimoriadne
horľavý plyn, aerosól,
kvapalina a pary.

Oxidujúci

Môže spôsobiť požiar
(alebo prispieť k jeho
rozvoju) alebo výbuch.

Plyn pod
tlakom

Pri zahriatí môže vybuchnúť,
spôsobiť popáleniny alebo
poranenia.

Žieravý

Môže spôsobiť koróziu
kovov, vážne poleptanie
kože a poškodenie očí.

Akútna
toxicita

Pri požití, vdýchnutí alebo
styku s kožou môže byť
zdraviu škodlivý alebo
spôsobiť smrť.

Vysoká
nebezpečnosť
pre zdravie

Môže poškodiť plodnosť
alebo nenarodené dieťa,
spôsobiť rakovinu, vyvolať
alergiu alebo príznaky
astmy a spôsobiť
poškodenie orgánov.

Nebezpečnosť
pre zdravie/
Nebezpečný
pre ozónovú
vrstvu

Môže vyvolať alergickú kožnú
reakciu alebo spôsobiť vážne
podráždenie očí; pri požití alebo
vdýchnutí je zdraviu škodlivý;
poškodzuje životné prostredie.

Nebezpečný
pre životné
prostredie

Toxický pre vodné
organizmy.

Viac informácií
nájdete na
<https://echa.europa.eu>

EKO-ZNAČKY PRE TEXTILNÉ VÝROBKY

V prípade textilu je nutné upozorniť, že jeho výrobný reťazec je dlhý a rozvetvený. Začína sa už pestovaním plodiny (napr. bavlny), pokračuje jej spracovaním, farbením, prepravou atď., a preto je náročné nájsť pre túto oblasť certifikát, ktorý by sa dal považovať za dostatočne komplexný. Najmä, ak chceme zohľadniť vplyv celého životného cyklu textilu na životné prostredie a zdravie ľudí, ktorí s ním prichádzajú do styku – výrobcovia aj spotrebiteľia.

Pri zodpovednom výbere nám môžu pomôcť hodnoverné certifikáty (aj keď zohľadňujú len časť životného cyklu), ktoré by sme na textile mali hľadať, ale aj uprednostnenie domácich textilných produktov s tradičnými značkami a samozrejme zodpovedný výber materiálov.

Medzi textilné materiály s menším negatívnym vplyvom na životné prostredie a zdravie počas celého svojho životného cyklu patria vlna, konope, ľan, celulózne vlákna z dreva (s rôznymi obchodnými názvami ako Tencel, Lyocell a iné), biobavlna či bambus.

Pri textilných eko-výrobkoch ocenených týmito eko-značkami sa sleduje súbor vlastností výrobkov a ich vplyvov na životné prostredie. Napríklad: pôvod suroviny, obsah nebezpečných chemických látok a zmesí, nemennosť funkčných vlastností textilného výrobku, používanie pigmentov, úroveň znečistenia vôd odpadovými vodami z výrobného procesu.

Na textilných výrobkoch môžu byť umiestnené aj nasledujúce EKO-ZNAČKY A SYMBOLY, ktoré si všimajú len určité

štádium životného cyklu výrobku alebo len určité jeho vlastnosti:

Soil Association Organic Standard

Produkty so symbolom Soil Association sú vyrobené z organických vlákien, spĺňajú prísne environmentálne a sociálne kritériá pri spracovaní a boli certifikované nezávislou treťou stranou.

Cieľom asociácie je certifikácia a kontrola celého životného cyklu, od pestovania suroviny cez jej spracovanie a výrobu až po konečný výrobok.

Soil Association je britská asociácia, ktorá sa zaoberá certifikáciou aj v oblasti stravovania, potravín, poľnohospodárstva, lesníctva a kozmetiky.

www.soilassociation.org

GOTS (Global Organic Textile Standard)

Certifikát GOTS môžu získať len textilné výrobky obsahujúce minimálne 70 % organických vlákien.

Všetky chemické látky použité vo výrobnom procese musia spĺňať prísne environmentálne a toxikologické kritériá.

Zakladajúcim členom GOTS je vyššie spomínaná Soil Association.

www.global-standard.org

Öko-Tex Standard 100

Skúšané na obsah škodlivín

podľa Oeko-Tex® Standard 100
Test No. 00000000 Institut

ÖKO-TEX je medzinárodne akceptovaný jednotný systém skúšania a certifikácie textilu. Jeho cieľom je zabezpečiť, aby konečné výrobky boli bezpečné pre zdravie a neobsahovali škodlivé látky. Nezaručuje však, že suroviny, z ktorých je textil vyrobený pochádzajú z ekologického poľnohospodárstva a nehovorí nič o vplyve výrobkov a ich výrobe na životné prostredie.

Skúšanie na obsah škodlivých látok je zameraný na napr. používanie karcinogénnych farbív, formaldehydu, zmäkčo-

vadiel, ťažkých kovov, alebo pentachlórfenolu, ale aj pesticídov, alergénnych farbív alebo organických zlúčenín cínu. Pri skúšaní podľa OEKO-TEX® Standard sa zohľadňuje predpokladané používanie textílií. Čím je kontakt textílie s kožou intenzívnejší, tým prísnejšie limitné hodnoty musia byť splnené.

Skúšané textilné výrobky sú preto rozdelené do 4 rôznych tried výrobkov od I do IV. Produktová trieda I zahŕňa textil a textilné hračky pre dojčatá a malé deti do troch rokov veku (spodnú bielizeň, posteľná bielizeň, lôžkoviny, plyšové hračky) a produktová trieda IV zase materiály, kde je kontakt s kožou obmedzený (stolová bielizeň, záclony, textilné krytiny podláh, stien a pod.)

www.oeko-tex.com

Fair Wear Foundation

Väčšina odevného a textilného priemyslu je dnes sústredená v ekonomicky rozvojových krajinách, kde je často problém s dodržiavaním environ-

mentálnych a sociálnych štandardov. Oblečenie s logom Fair Wear Foundation je ušité so zárukou dodržiavania pracovno-právnych štandardov s ohľadom na životné prostredie a je analógiou fairtradových potravín.

www.fairwear.org

Fairtrade

Výrobcovia zapojení do systému Fairtrade dostávajú za svoju prácu zodpovedajúcu odmenu, majú zaručené férové obchodné podmienky a dodržiavanie

ľudských a pracovných práv. Navyše pestujú plodiny s ohľadom na životné prostredie.

Oblečenie a textil s logom Fairtrade a navyše z biobavlny je tiež jednou z možných alternatív.

www.fairtrade.net

EKO-ZNAČKY hľadajme na týchto výrobkoch:

- textilné odevy a doplnky
- interiérové textilné výrobky
- nevláknové prvky – zipsy, gombíky a iné doplnky
- textílie určené na mokré alebo suché čistenie povrchov a utieranie kuchynského riadu

Viete, že...

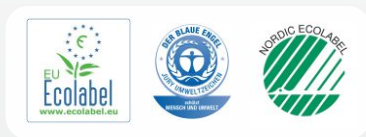
Desať rokov (r. 1997 – 2007) sme sa mohli stretávať na našich pultoch s posteľnou bielizňou ocenenou slovenskou eko-značkou, ktorú vyrábala textilná spoločnosť so sídlom v Ružomberku.

EKO-ZNAČKY PRE ELEKTRICKÉ SPOTREBIČE

Elektrospotrebiče nás dennodenne sprevádzajú. Nikto z nás si už nevie bez nich svoju existenciu ani predstaviť. Aj keď elektrospotrebiče na trhu sú stále úspornejšie, spotreba elektriny v našich domácnostiach mierne stúpa, pretože spotrebičov je stále viac. Pri výbere spotrebiča je dobré myslieť aj na to, či má vyhovujúci výkon a objem, pretože je zbytočné vlastniť veľký spotrebič s nevyužitou kapacitou a tým aj zbytočne veľkou spotrebou energie.

Niekedy je tiež vhodné zvážiť výmenu starých spotrebičov za nové, energeticky efektívnejšie, najmä ak zaznamenáme dlhodobu zvýšenú spotrebu energie.

Elektrické eko-spotrebiče ocenené týmito eko-značkami plnia prísne požiadavky na efektívnosť - množstvo spotrebovanej energie, na životnosť, opraviteľnosť, recyklovateľnosť a na obmedzený obsah nebezpečných chemických látok.

Na elektrických spotrebičoch môžu byť umiestnené aj nasledujúce EKO-ZNAČKY A SYMBOLY, ktoré si všimajú len určité

štádium životného cyklu výrobku alebo len určité jeho vlastnosti:

ENERGY STAR

Najznámejším a najvýznamnejším logom pre kancelársku techniku a elektroniku je medzinárodné označenie ENERGY STAR garantované Európskou komisiou. Toto označenie nájdeme hlavne na kancelárskej technike (počítače, notebooky, tlačiarne, monitory, faxy,

či skenery). Produkty s logom ENERGY STAR poskytujú rovnaký alebo lepší výkon ako porovnateľné modely, a to pri menšej spotrebe energie.

Zohľadňuje sa nielen bežný režim fungovania, ale aj pohotovostný režim. Logo môžeme nájsť priamo na elektronike alebo sa objavuje pri spustení prístroja.

Zoznam produktov s týmto logom nájdete na: www.eu-energystar.org

TCO

Švédská organizácia TCO Development certifikuje elektronické výrobky (počítače, tablety, mobily, projektory) na základe kritérií zohľadňujúcich nielen životný cyklus výrobku a spotrebu energie, ale aj intenzitu elektromagnetického žiarenia.

V rámci certifikácie sa ako novinka zaviedla aj požiadavka na sociálne zodpovednú výrobu, ktorá by mala zlepšiť práva a pracovné podmienky výrobcov v ekonomicky rozvojových krajinách.

Viac informácií nájdete na www.tcodevelopment.com

EPEAT

Medzinárodný systém EPEAT funguje od roku 2003 a certifikované produkty spĺňajú environmentálne kritériá zohľadňujúce celý životný cyklus

výrobku od dizajnu a výroby cez sledovanie spotreby energie počas prevádzky a možnosti recyklácie po skončení jeho životnosti..

EPEAT sleduje niekoľko tisíc produktov rôznych firiem a ich zoznam môžete nájsť na: www.epeat.net

ČO SI EŠTE TREBA VŠÍMAŤ

Energetický štítok

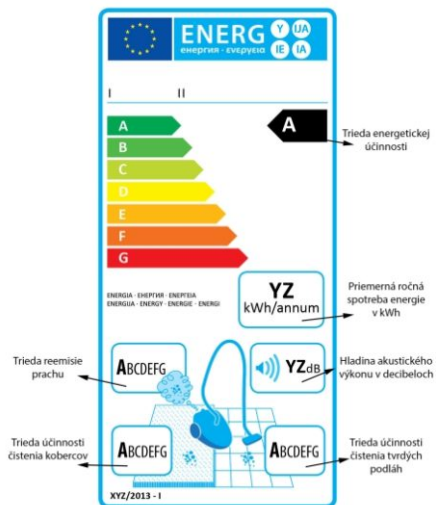
Energetický štítok je skvelý pomocník, ktorý nám napovie, akú spotrebu energie môžeme od spotrebiča očakávať. Na štítku je uvedená ročná spotreba elektriny pri bežnom používaní, ale reálnu spotrebu vo veľkej miere ovplyvňujeme my sami tým, ako prístroj používame.

Najnovšie spotrebiče majú zväčša najvyššiu energetickú triedu A+++ . Okrem ročnej spotreby energie si na štítku treba všímať aj informácie ako účinnosť alebo hladina akustického výkonu, čím získame komplexnejšiu predstavu o vlastnostiach výrobku.

Stand-by režim

Pohotovostný režim alebo stand-by režim napr. u televízorov je pohodlným a bežne využívaným režimom, ktorý umožňuje okamžitý prechod spotrebiča z režimu „spánku“ do operatívneho režimu. Nič však nie je zadarmo a spotrebič v stand-by režime spotrebúva síce malé množstvo energie, ale takmer neustále.

Pri najnovších spotrebičoch je už odber počas stand-by režimu síce menší, ale pri kúpe spotrebiča je z dlhodobého hľadiska výhodné sledovať aj tento parameter.

ENERGETICKÝ ŠTÍTKO hľadajme na týchto výrobkoch:

- práčky pre domácnosť, vysávače
- chladiace spotrebiče pre domácnosť
- umývačky riadu pre domácnosť
- klimatizačné jednotky
- bubnové sušičky pre domácnosť
- televízory, obrazovky
- rúry na pečenie a odsávače pár pre domácnosť
- osobné počítače, notebooky
- elektrické svetelné zdroje a svietidlá
- vetracie jednotky pre bytové priestory
- ohrievače vody

NA ZÁVER

Veríme, že po prečítaní tejto príručky budete eko-značkám a symbolom lepšie rozumieť a že sa príručka stane vašim pomocníkom pri zodpovednom výbere produktov, ktoré sú priateľskejšie k zdraviu a prírode. A ak ste nenašli na svojom výrobku niektorú z uvedených eko-značiek a symbolov, využite svoju

schopnosť zmeniť to. Skúste žiadať v obchodných reťazcoch takéto výrobky, možno práve vaša požiadavka sa dostane až k výrobcovi, predajcovi či poskytovateľovi služieb, ktorý si uvedomí, že súčasní spotrebiteľia si otázku ochrany životného prostredia a svojho zdravia uvedomujú oveľa citlivejšie.

Držíme vám palce a tešíme sa vášmu odhodlaniu na ceste k pozitívnej zmene!

Použité zdroje:

www.sazp.sk

www.zivica.sk/sk/publikacie/prirucka-environmentalneho-cistenia

www.zivica.sk/sk/publikacie/prirucka-zeleneho-uradovania-nakupovania

www.ekospotrebiteľ.cz

www.setri.sk

www.mhsr.sk/detergenty/142421s

www.umweltzeichen.at/cms/de/produkte/content.html

www.veronica.cz

www.eu-energystar.org

http://tcodevelopment.com

www.epeat.net

www1.cenia.cz/www/ekoznaceni/seznam-esv

www.blauer-engel.de

www.nordic-ecolabel.org

www.lesy.sk

www.kontrollierte-naturkosmetik.de/e/producer_natural_cosmetics.htm

www.ecocert.com

www.natrue.org

www.cosmebio.org

www.vegansociety.com

www.aiab.it

www.eco-control.com

www.ecogarantie.eu

www.soilassociation.org

www.global-standard.org

www.oeko-tex.com

www.fairwear.org

www.fairtrade.net

www.netestovanonazviratech.cz

Autor: Slovenská agentúra životného prostredia,
Odbor environmentálneho manažérstva
a Bazilejského dohovoru, Bratislava

Vydavateľ: Slovenská agentúra životného prostredia,
Banská Bystrica

Náklad: 2 000ks

Rok vydania: 2018

Vydanie: prvé

ISBN: 978-80-89503-85-8

Aktivita je realizovaná v rámci národného projektu
Zlepšovacie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku.
Projekt je spolufinancovaný z Kohézneho fondu EÚ v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia.